

TEGENBEGROTING 2018

19 OKTOBER 2017

GROENLINKS
ARNHEM

DE VERANDERING BEGINT IN ARNHEM

De begroting van 2018 en de daaropvolgende jaren laat weer positieve cijfers zien. Dat is goed want het is belangrijk om de gemeentelijke financiën op orde te hebben. Nu het mogelijk is om geld opzij te zetten, moeten we dat ook gaan doen. De bestemmingsreserves moeten weer worden gevuld en de rentelasten moeten worden verlaagd. Op deze manier geven we de stad in de toekomst ook ruimte plannen te maken en investeringen te doen. Maar voordat we kunnen zorgen voor de stad in de toekomst is het belangrijk dat in de stad vandaag de zaken op orde zijn. Zo zijn er nog te veel kinderen die opgroeien in armoede en moet de stad echt sneller verduurzamen. Dit is haalbaar, maar daarvoor moeten we extra maatregelen nemen. GroenLinks laat met deze tegenbegroting zien dat het mogelijk is. Arnhem kan dan vanaf 2018 een ambitieus duurzaamheidsbeleid voeren, de groeiende ongelijkheid verminderen en ervoor zorgen dat alle Arnhemse kinderen gelijke kansen hebben en dat iedereen meedoet in de samenleving. Dat kan niet alleen, dat móet ook.

HET IS HOOG TIJD DAT WE ARMOEDE BESTRIJDEN

Te veel kinderen groeien op dit moment in Arnhem op in armoede. De gevolgen van het opgroeien in armoede zijn veel te groot. Het tegengaan van armoede moet topprioriteit hebben. Zeker in een stad als Arnhem waar al jarenlang sprake is van een groeiende tweedeling. GroenLinks wil dat er geen kinderen opgroeien in armoede.

Veel te weinig Arnhemmers profiteren van de aantrekkende economie. GroenLinks vindt het belangrijk om keihard in te grijpen in de situatie waarin te veel Arnhemmers zich op dit moment bevinden. Nu ook nog eens de BTW dreigt te worden verhoogd van 6% naar 9% betekent dit dat mensen die het al zwaar hebben het alleen nog maar moeilijker zullen krijgen.

Een andere grote zorgelijke ontwikkeling is het feit dat de gemeente steeds meer geld uitgeeft aan bewindvoering. Dat geld kunnen we dus besteden aan mensen die in armoede leven of naar beleid dat armoede en de effecten daarvan tegengaat, maar naar bewindsvoerders die de financiën beheren van hun cliënten (die door schulden in de problemen zijn gekomen). Deze schulden zijn veel te vaak gigantisch toegenomen door tussenkomst van incassobureaus die keer op keer de schulden verhogen. Hier moet echt een einde aan komen. Hoe? Bijvoorbeeld door te zorgen dat het niet zover komt. Dat kan worden bereikt door in het armoedebeleid meer geld beschikbaar te hebben voor preventieve maatregelen. Dan is bewindvoering ook minder snel nodig. Dit moet stoppen. Niet alleen omdat er erg veel geld naar dit soort bureaus gaat, ook omdat het mensen die moeite hebben om financieel rond te komen nog verder in de problemen laat wegzakken en met torenhoge schulden komen te zitten.

HET IS HOOG TIJD VOOR EEN AMBITIEUS KLIMAATBELEID

Wij kiezen voor een schone toekomst voor onze kinderen. We pakken klimaatverandering aan. Dit doen we onder andere door onze energie te verduurzamen en onze woningen te isoleren.

Met het klimaatakkoord van Parijs is wereldwijd een beslissing gemaakt: we zorgen dat de aarde veel minder dan 2 graden opwarmt, en we doen ons best om onder de anderhalve graad te blijven. GroenLinks staat hier helemaal achter: wij zijn de laatste generatie die klimaatverandering kan beperken. Dat betekent dat we er

TEGENBEGROTING 2018

hard aan moeten trekken. Dat geldt ook voor Arnhem. GroenLinks wil daarom duurzame oplossingen voor Arnhem. Nu is het moment om een andere weg in te slaan: naar een groene en echt duurzame stad.

Arnhem wil in 2050 energieneutraal zijn. Een stip op de horizon is echter niet voldoende. We zullen ons allemaal actief moeten inzetten om het energieverbruik in de stad terug te dringen en de opwarming van de stad tegen te gaan. Dit betekent ook dat het college grip moet krijgen op hoe we in Arnhem deze doelstellingen kunnen bereiken. Want als we zo doorgaan, dan halen we het niet, zoveel is wel duidelijk. Hoog tijd voor actie dus. Als we langer wachten, komen we op een punt waarop we niet meer terug kunnen. Het punt waarop we onze kinderen moeten vertellen dat zij moeten leven in een wereld met droogte en overstromingen, omdat onze generatie de verkeerde keuzes maakte. Dat zij moeten vechten tegen het opkomende water, omdat wij verloren van het economisme. Dit punt is nog niet bereikt, maar we kunnen niet langer wachten.

HET IS HOOG TIJD DAT WE WERKEN AAN ONZE SAMENLEVING EN ONZE BESTUURSCULTUUR

De evacuatie in 1944 is een belangrijke gebeurtenis in de geschiedenis van onze stad, maar krijgt nu niet de aandacht die het verdient. Hoog tijd om, bijna 75 jaar na dato, de zo ingrijpende historische gebeurtenis op gepaste wijze te gaan herdenken.

Verbeter de wereld, begin bij jezelf. Dat betekent dat de Arnhemse gemeenteraad naar aanleiding van het uiterst kritische rapport aan de slag zal moeten gaan om haar rol richting het college en richting de stad sterker in te vullen. De gemeenteraad is het hoogste bestuursorgaan binnen Arnhem en het is tijd dat zij die rol met beide handen aanpakt, met de verantwoordelijkheid die daar bij hoort. Het is belangrijk dat de raad zich daarbij versterkt door goede ondersteuning van de griffie, ambtenaren en een rekenkamer. Kortingen op het raadsbudget zoals het college voorstelt zijn op dit moment onverstandig.

Het wordt hoog tijd dat de stad weer op een goede manier wordt bestuurd. Een bestuur dat luistert naar de stad en debatteert in de raad. Dit kan en moet anders.

Er is geen tijd te verliezen. Niet voor ons en zeker niet voor onze kinderen.

Cathelijne Bouwkamp

Mark Coenders

Tobias de Groot

Ria Peters

Roberto Mangré

Marie José Navis

Cyriel Prinsen

DE VERANDERVOORSTELLEN

Het is goed dat er onder de streep weer geld overblijft in de Arnhemse begroting. Dat geld hebben we echter heel hard nodig als Arnhemse samenleving. Want de basis is niet op orde. Te veel kinderen groeien op in armoede. Te weinig wordt gedaan aan het verduurzamen van onze stad. Het is tijd om daar verandering in te brengen. Tijd om de strijd aan te gaan. De strijd tegen armoede en de strijd voor de radicale verduurzaming. GroenLinks laat zien hoe we daarin een eerste stap kunnen zetten.

WE DELEN OOK IN ARNHEM EERLIJK

Meer geld voor armoedebestrijding

Te veel Arnhemmers leven in armoede. Zij worden dagelijks met de harde consequenties daarvan geconfronteerd. Zeker in gezinnen ontstaan hierdoor vaak schrijnende situaties. Armoede in Arnhem moet worden aangepakt.

Het college stelt voor om € 300.000 te bezuinigen op het armoedebudget op basis van landelijke SCP-cijfers. GroenLinks vindt dat er nu echt niet kan worden bezuinigd op armoedebestrijding. GroenLinks wil dan ook niet dat het college deze bezuiniging doorzet.

GroenLinks wil juist dat er meer geld beschikbaar komt voor de bestrijding van armoede. Met dit extra geld kan de gemeente inzetten op het tegengaan van schrijnende situaties bij kwetsbare groepen zoals bijvoorbeeld gezinnen met kinderen, mensen met een beperking en nieuwkomers. Het is belangrijk dat mensen die in armoede leven minder last hebben van de effecten van armoede. Maar het is zeker zo belangrijk dat zij hun kansen kunnen vergroten om duurzaam uit armoede te komen. Er is extra geld nodig om te zorgen dat Arnhem een inclusieve stad blijft waarin iedereen mee kan doen.

Voorkomen van achterstanden bij kinderen in armoede

Te veel Arnhemse kinderen groeien op in armoede. Opgroeien in armoede heeft een grote invloed op de ontwikkeling van deze kinderen en op de kansen die zij hebben in het leven. GroenLinks wil dat er geen kinderen opgroeien in armoede.

Het Rijk stelt vanaf 2017 structureel extra geld beschikbaar voor kinderen die opgroeien in armoede, waarvan € 1,1 miljoen voor Arnhem. Met dit geld kunnen gemeenten samen met fondsen en stichtingen zorgen voor voorzieningen in natura, zodat alle kinderen kunnen meedoen op school, aan sport, aan cultuur en sociale activiteiten. Het college stelt in Arnhem voor de € 1,1 miljoen in Arnhem te gebruiken voor het bestrijden en waar mogelijk voorkomen van achterstanden bij kinderen in armoede, en daarvoor een sleutelrol te geven aan de wijkteams. Zij stellen voor het geld vanaf 2018 aan de wijkprogramma's toe te voegen. GroenLinks vindt het belangrijk dat de middelen worden gelabeld zodat zij ook daadwerkelijk worden gebruikt om kinderen in armoede (in natura) te ondersteunen.

Geld voor uitkeringen niet als bonus

Niet alle Arnhemmers kunnen voorzien in hun eigen levensonderhoud. Zij zijn afhankelijk van een gemeentelijk vangnet en krijgen bijvoorbeeld een uitkering. De gemeente krijgt van het Rijk geld om deze uitkeringen te kunnen betalen. Arnhem is echter al jaren een nadeelgemeente. Dat betekent dat Arnhem minder geld krijgt voor uitkeringen dan dat we uitgeven aan uitkeringen. Deze tekorten zullen naar verwachting daarom ook in de toekomst blijven bestaan.

TEGENBEGROTING 2018

Ondanks de tekorten binnen het budget dat de gemeente heeft voor uitkeringen (BUIG-budget) wil het college een premiereregeling voor de teams Leefomgeving instellen. Deze premiereregeling houdt in dat de teams een bonus krijgen als zij iemand minimaal een half jaar uit de bijstand halen. Deze premie is vervolgens vrij besteedbaar voor de teams Leefomgeving en mag ook besteed worden aan bijvoorbeeld wijkonderhoud. GroenLinks is niet voor het invoeren van deze premiereregeling en vindt het verstandiger het geld te behouden voor het BUIG-budget aangezien we er van uit kunnen gaan dat daar de komende jaren ook een tekort blijft bestaan. Wij hebben er vertrouwen in dat onze ambtenaren geen premie nodig hebben om zich met passie in te zetten om mensen aan het werk te helpen. Op deze wijze zorgen we dat er niet meer uit de algemene middelen moet worden gedekt dan strikt noodzakelijk. Zo blijft het geld beschikbaar voor waar het wel nodig is.

WE KIEZEN VOOR EEN SCHONE TOEKOMST VOOR ONZE KINDEREN

Duurzaamheid is prioriteit

Arnhem wil in 2050 energieneutraal zijn. De rekenkamer die gevraagd en ongevraagd onderzoek doet voor de gemeenteraad heeft onlangs onderzoek gedaan naar hoe goed of niet goed de gemeente Arnhem op weg is om haar duurzaamheidsdoelen te halen. De resultaten waren zorgelijk. De rekenkamer oordeelt dat de gemeente Arnhem achterligt als het gaat om het halen van onze duurzame doelstellingen en zij concludeert dat versnelling onontbeerlijk is. De rekenkamer geeft daarbij aan dat daarvoor meer middelen nodig zijn. Als we onszelf serieus nemen. Als we de klimaatverandering echt tegen willen gaan. Als duurzaamheid echt onze prioriteit is. Dan is nu het moment om een andere weg in te slaan: naar een groene en echt duurzame stad.

Een stip op de horizon blijkt niet voldoende, er zijn concrete acties nodig. GroenLinks wil dan ook dat het college de doelstellingen zoals deze zijn verwoord in NEmiA uitwerkt middels een stappenplan voor de jaren 2018, 2019, 2020 en 2021. Daarbij dient te worden aangegeven met welke instrumenten, activiteiten en bijbehorend budget de doelstellingen kunnen worden bereikt. Om daarbij alvast tijdens deze begroting financiële ruimte te maken voor de inhaalslag die noodzakelijk is, wil GroenLinks jaarlijks een bedrag van € 250.000 reserveren. Het college zal de gemeenteraad moeten informeren of (en zo ja hoeveel) extra investering nodig is om de Arnhemse duurzaamheidsdoelstellingen te behalen.

Naast het reserveren van een budget stelt GroenLinks een tweetal praktische maatregelen voor, namelijk meer geld voor het verstrekken van leningen aan particulieren die hun huis willen verduurzamen en meer geld zodat het gemeentelijk vastgoed sneller kan worden verduurzaamd.

Meer geld naar revolverend fonds

Veel Arnhemmers dragen graag hun steentje bij aan het verduurzamen van onze stad, maar kunnen dat niet altijd alleen. GroenLinks vindt het belangrijk dat de vastgestelde doelen op het gebied van duurzaamheid worden bereikt. Dat kan de gemeente niet alleen, daarbij is iedereen die zich wil inzetten hard nodig. De gemeente kan hen ondersteunen de duurzaamheidsdoelen te verwezenlijken.

Er ligt een enorm potentieel tot verduurzamen bij de particuliere woningvoorraad. In Arnhem kunnen particuliere woningeigenaren middels een lening worden ondersteund bij het besparen van hun energiegebruik en het vergroenen van de energie. Op dit moment is er echter een wachtlijst van Arnhemmers die met een lening van de gemeente hun huis willen verduurzamen.

GroenLinks stelt voor extra geld, te weten € 100.000 per jaar, beschikbaar te stellen zodat meer Arnhemmers een lening af kunnen sluiten.

Sneller verduurzamen gemeentelijk vastgoed

GroenLinks vindt dat we snel werk moeten maken van het verduurzamen van ons gemeentelijk vastgoed om klimaatverandering tegen te gaan. De gemeente Arnhem kan het goede voorbeeld geven en laten zien dat het

TEGENBEGROTING 2018

werk maakt van het verduurzamen van haar eigen panden. Er is een plan van aanpak voor het verduurzamen van 21 grotere gemeentelijke panden, die een groot deel van het energieverbruik voor hun rekening nemen. Het plan is deze panden binnen 10 jaar aan te pakken. GroenLinks vindt dat dat sneller kan en wil dit in 5 jaar realiseren.

Groenfonds

Mensen wonen graag in een groene omgeving. Groen is prettig om in te verblijven. Arnhemmers zijn met recht trots op hun groene stad. GroenLinks wil dat dit zo blijft. De komende jaren willen wij doorgaan met het vergroenen van de stad en kunnen investeren in bijvoorbeeld het aanplanten van bomen.

Meer groen in de stad is goed voor de gezondheid van Arnhemmers, verkoeling, luchtkwaliteit en biodiversiteit in de stad. Groen draagt bij aan de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van de stad en levert daaraan een duurzaam positieve bijdrage. GroenLinks wil daarom extra geld voor het groenfonds en stelt voor om jaarlijks € 50.000 extra te investeren in groene maatregelen in onze mooie stad.

INVESTEREN IN ONZE SAMENLEVING EN ONZE BESTUURSCULTUUR

Evacuatieherdenking

Mensen die vluchten voor oorlog. Het zijn ingrijpende beelden die we te vaak op het nieuws voorbij zien komen. Arnhemmers die de evacuatie in 1944 hebben meegemaakt, voelen zich verwant met de miljoenen mensen over de hele wereld die nu op de vlucht zijn.

De evacuatie is een belangrijke gebeurtenis in de geschiedenis van onze stad. De herdenking van de evacuatie van inwoners van Arnhem in 1944 krijgt nu niet de aandacht die het verdient. Er is ook geen budget beschikbaar voor de herdenking van de evacuatie in 1944, behalve de representatiekosten die worden gemaakt door het college. GroenLinks stelt voor om zowel budget te reserveren voor een passende herdenking als om het college een plan te laten maken, bij voorkeur in samenwerking met het Rode Kruis, hoe dit vorm te geven. En hierbij te kijken naar mogelijkheden voor een betere communicatie met als doel het vergroten van de bekendheid van de evacuatie in 1944 en de jaarlijkse herdenking daarvan. En in dit plan te kijken naar de geschiktheid van de huidige en/of andere locaties voor zowel het monument als de herdenkingsbijeenkomst.

Hoog tijd om, bijna 75 jaar na dato, de zo ingrijpende historische gebeurtenis op gepaste wijze te gaan herdenken.

Raadsbudget op peil

De afgelopen maanden is veel gesproken over de Arnhemse bestuurscultuur. En na de publicatie van het NSOB-rapport werd duidelijk dat er voor de Arnhemse politici werk aan de winkel is. Zowel voor het college als voor de gemeenteraad is het belangrijk de uitkomsten van dit onderzoek serieus te nemen en een bijdrage te leveren aan het verbeteren van de bestuurscultuur. Op deze wijze leveren wij allen een bijdrage aan de kracht van de Arnhemse politiek.

Die kracht kunnen we nog op meer punten versterken. Zo is investeren in de checks and balances van de Arnhemse politiek een belangrijk instrument van de gemeenteraad om de bestuurscultuur te verbeteren. Het is goed om te onderzoeken hoe ambtelijk advies transparanter en beter toegankelijk kan worden gemaakt. Een sterke raad is ook gebaat bij een sterke rekenkamer en een sterke griffie. Goede ondersteuning is noodzakelijk voor het goed functioneren van de gemeenteraad en deze ondersteuning dient daarom ten minste op peil te blijven. De afgelopen jaren is onvoldoende geld gereserveerd ten behoeve van kosten die worden gemaakt rondom de gemeenteraadsverkiezingen. Het college stelt voor dit te bezuinigen op het raadsbudget. GroenLinks vindt dit geen verstandige keuze. We draaien dit terug. Zeker nu juist is geconcludeerd dat zowel de checks and balances moeten verbeteren als dat de gemeenteraad beter zijn rol moet nemen.

FINANCIËLE VERTALING KEUZES GROENLINKS

Wijzigingen ten opzichte van de concept-MJPB 2018-2021:

(bedragen x 1.000)

	2018	2019	2020	2021
STRIJD TEGEN ARMOEDE				
Armoedebestrijding	+ 422	+ 382	+ 364	+ 397
BUIG-gelden (bijstand)	+ 500	+ 500	+ 500	+ 500
Kosten bewindvoering (via Individuele studietoeslag)	- 295	- 295	- 295	- 295
Gemeentelijke opslag identiteitskaarten voor mensen zonder GelrePas	- 127	- 87	- 69	- 102
Premieregeling (bestemmingsreserve 'bijstand naar werk')	-500	-500	-500	-500
DUURZAAMHEID IS PRIORITEIT				
Versnelling verduurzaming vastgoed	+ 56	+ 55	+ 54	+ 52
Bestemmingsreserve 'Duurzaam Arnhem'	+ 250	+ 250	+ 250	+ 250
Arnhemse duurzaamheidslening	+ 100	+ 100	+ 100	+ 100
Groenfonds	+ 50	+ 50	+ 50	+ 50
Asfalt Valkenhuizen	- 56	- 55	- 54	- 52
Algemene middelen	- 400	- 400	- 400	- 400
INVESTEREN IN ONZE SAMENLEVING EN ONZE BESTUURSCULTUUR				
Raadsbudget	+ 21	+ 21	+ 21	+ 21
Herdenking evacuatie	+ 25	+ 25	+ 12,5	+ 12,5
Wachtgeldregeling ex-wethouders	- 21	- 21	- 21	- 21
Bridge to Liberation Experience	- 25	- 25	- 12,5	- 12,5